

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 118. ÉVFOLYAMA

1983. JANUÁR • XXXII. ÉVFOLYAM • I. SZÁM

Eredményekben gazdag, boldog, békés új esztendőt kíván

a szerkesztő bizottság

TARTALOM

VI. Országos Termelőszövetkezeti Erdőgazdasági Nap — — — — —	1
Hartmann Tibor: A termelőszövetkezeti faipar helyzete, fejlesztésének lehetőségei — — —	1
Gergely Sándor: A termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás és feldolgozás integrációja — —	7
ERDŐ '82 — Fakitermelők XII. Nemzetközi versenye (Jérôme R.) — — — — —	11
Dr. Csontos Gyula: Az erdőrendezés újszerű feladatai az erdőgazdálkodás fejlesztésében —	15
A hegy- és dombvidéki erdőművelés helyzete és fejlesztésének iránya (Dr. Szikra Dezső) —	18
Országos Erdészeti Gépesítési Konferencia (Dr. Káldy József) — — — — —	30
Dr. Solymos Rezső: A homoki erdeifenyvesek törzsszáma és fatermése — — — — —	33
Nagy Imre, Pogrányi Kálmán: Statisztikai módszer a károsítások következtében kieső növedék térfogatának meghatározására — — — — —	39
Címkép: Erdőtelepítés Ásotthalmán (Fotó ERTI, Michalovszky I.)	
A hátlapon: Előtérben a tűzifatermelés (Fotó ERTI, Jérôme R.)	

СОДЕРЖАНИЕ

Хартманн Т.: Положение и возможности развития деревообрабатывающей промышленности в с х производственных кооперативах	1
Гергель Ш.: Интеграция лесного хозяйства и деревообрабатывающей промышленности в с х производственных кооперативах	7
ЕРДЕ '82 — X Международное соревнование дроворубов (Жером Р.)	11
Д-р Чонтош Дь.: Новые задачи лесоустройства в развитии ведения лесного хозяйства	15
Положение и направление развития лесоводства в горных и холмистых районах (Д-р Сикра Д.)	18
Общегосударственная Конференция по механизации лесного хозяйства (Д-р Калды Й.)	30
Д-р Шольмош Р.: Число стволов и древесная продукция насаждений сосны обыкновенной на песках НадьИ.—Пограньи К.: Статистический метод для определения объема прироста, выпадающего в результате повреждений	33
	39

CONTENTS

Hartmann T.: Present state and development perspectives for the timber industry owned by the agricultural cooperatives	1
Gergely S.: The integration of agricultural cooperative forestry and timber industry	7
ERDŐ '82 XII. International competition for timber harvest workers (Jérôme R.)	11
Csontos Gy.: New tasks of state forest survey for the development of forest management	15
Present state and development tendencies in the silviculture of hilly regions (Szikra D.)	18
National meeting on the mechanization of forest works (Káldy J.)	30
Solymos R.: Stem number and yield of Scotch pine stands grown on sandy soils	33
Nagy I.—Pogrányi K.: A statistical method for the determination of increment volumes got lost by calamities	39

AZ ERDŐ

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest II., Frankel Leó u. 44. Levélcím: Budapest, Pf.: 17., 1277. Kiadja: a Lapkiadó Vállalat, Budapest, Lenin krt. 9–11. Levélcím: Budapest, Pf.: 223., 1906. Felelős kiadó: Siklósi Norbert. Kapják: az Országos Erdészeti Egyesület tagjai; előfizethető még: a Posta Központi Hirlapiroda (Budapest, József nádor tér 1., 1900) és a lapterjesztéssel foglalkozó egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre 120,— Ft, félévre: 60,— Ft, egyes szám ára: 10,— Ft. Külföldön terjeszti: a „Kultúra” Könyv és Hírlap Kúlföldi Kereskedelmi Vállalat (Budapest, Pf.: 149. H—1389). Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Révai Nyomda, Egri Gyáregység, Eger. 83. 1. 1544. Igazgató: Horváth Józsefné

Index: 25 208

HU ISSN 0014—0031

634.0.941.1

VI. ORSZÁGOS TERMELŐSZÖVETKEZETI ERDŐGAZDASÁGI NAP

1982. szeptember 14-én Karancslapujtón, és a „Karancs” Mezőgazdasági Termelőszövetkezet területén tartották a VI. Országos Termelőszövetkezeti Erdőgazdasági Napot. A fő kérdés ez alkalommal a termelőszövetkezeti fa feldolgozása volt. Ebben tartott előadást Hartmann Tibor a MÉM EFH főosztályvezetője és Gergely Sándor, a „Karancs” MGTSZ elnöke. A két előadást a követhetőkhöz adjuk közre. Az előadásokat követő szakmai bemutatót Homoki András tsz-elnök és Vadász András üzemvezető vezette.

HARTMANN TIBOR:

A TERMELŐSZÖVETKEZETI FAIPAR HELYZETE, FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

A 70-es évek elejéig a mezőgazdasági termelőszövetkezetek faipari tevékenysége javító, karbantartó, saját szükségleteket kielégítő tevékenységből állt. 1971-től óvatos kezdeményezések történtek a faipar, ezen belül elsősorban a fűrészipar fejlesztésére. Sok helyen üzembe helyeztek egylapos, vagy lassú járatú, az állami szektorban már leselejtezett keretfűrészeket, asztalos szalagfűrészeket és körfűrészeket. Kezdetben a faipari tevékenység a mezőgazdaságban felhasznált termékek — főként szőlőkaró, gyümölcsös láda — termelésére korlátozódott, a tsz-ek számára szükséges faanyagok folyamatos, biztonságos ellátása érdekében.

Az 1976. évi, majd az 1980. évi faárrendezés jövedelmezővé tette a fakitermelést és a fűrészipari tevékenységet. Az új árakon a gyengébb minőségű erdőkből kitermelt, vagy vásárolt alapanyag fűrészipari feldolgozása is jövedelmezővé vált. Az átlagos nyereségszint meghaladta mind a mezőgazdasági alaptervékenységben, mind az egyéb ipari melléktevékenységben elérhető relatív jövedelmet. A termelőszövetkezeti fahasználati tevékenységből nyert rönk és egyéb fűrészipari alapanyag 1980-ban már 395 em³, 1981-ben 426 em³ volt. Az említett két esztendőben 380 ezer, illetve 466 ezer m³ hengeres fát dolgoztak fel a termelőszövetkezetek. Ebből a fűrészipari alapanyag 1980-ban 279 ezer, 1981-ben 311 ezer m³ volt. A feldolgozott alapanyag mennyisége nagyságrendileg közel áll a fakitermelésből nyert fűrészipari választékmennyiséghez, de a feldolgozott alapanyag csak mintegy háromnegyedrészben fűrészipari alapanyag, egynegyed részben egyéb választék (kivágás és egyéb ipari fa).

A beszerzés és értékesítés az 1981. évben 200 em³, illetve 252 em³ fűrészipari alapanyag volt. Egységenként ez igen nagy eltéréseket mutat. Vannak erdőgazdálkodó szövetkezetek, amelyek fafeldolgozást nem folytatnak, s vannak olyanok, ahol a fafeldolgozást jelentős mértékben vásárolt alapanyagból végzik, sokszor igen nagy távolságról, magas szállítási költségekkel szerezve be a rönköt. A hazai alapanyagot kívül számottevő mennyiségben használnak fel még importból származó fenyőt is, évről évre csökkenő mennyiségben.

Az elsődleges faipari tevékenység gazdaságossága arra ösztönözte a termelőszövetkezeteket, hogy elsősorban a fűrésziparuk gyorsütemű fejlesztésébe kezdjenek, új üzemek építésével, vagy a meglévő gépparkjának cseréjével. Ez a beruházási törekvés egy adott termelőszövetkezet jövedelmezőségének javítása szempontjából, de többnyire szakmai szempontból is helyes volt, mert elavult berendezésekkel nem lehetett és ma sem lehet szakszerűen, anyagtakarékosan termelni. A hivatal mégis helytelenítette a fűrészüzemek fejlesztésének többségét, mert tudtuk, hogy az V. ötéves tervben döntően az erdő- és fafeldolgozó gazdaságokban végrehajtott fűrészüzemi rekonstrukció eredményeként, korszerű üzemekben olyan többletkapacitás jön, illetve jött létre, ami népgazdasági szinten nem indokolta és ma sem indokolja további fűrészipari feldolgozó kapacitások létrehozatalát.

1981. év második, de különösen 1982 első felétől kezdődően a termelőszövetkezetek többségében elálltak a fűrész-lemezipari fejlesztési elképzelésektől. Ennek oka az volt, hogy az elsődleges faipari termékek piaci keresletében mutatkozó visszaesés a minőséggel szemben támasztott növekvő igényeket, s ez a figyelmet a magasabb készültségi fokú termékekre, az ezek előállításához szükséges műszaki fejlesztésekre irányította.

*

Statisztikai adatok szerint a fűrészipari alapanyag és félkésztermékek gyakorlatilag változatlan árbevétele mellett az egyéb termékek értékesítéséből származó árbevétel 1981-ben az 1980-as évhez viszonyítva mintegy 14,5%-kal nőtt. Az egyes termékcsoportok árbevételének alakulása a két év viszonylatában jól reprezentálja a megváltozott körülményekhez való rugalmas alkalmazkodást, a termékszerkezetben bekövetkezett váltást. Az épületasztalosipari termékek termelése 16%-kal csökkent. Három üzemből megszüntették ezeknek a termékeknek a gyártását. A csomagoló és tároló fatermékek előállítására 10,5%-kal nőtt és két új üzemből kezdtek meg a termelést. A legnagyobb növekedés a bútor- és a fatömegcikk ipari termékek gyártásában következett be. A bútoripari termékek árbevétele 32%-kal, míg a fatömegcikk ipari termékeké 39%-kal nőtt. A bútoripari termékek árbevétele az elmúlt év-

benn elérte a 400 millió Ft-ot, míg a fatömegcikkéké megközelítette a 700 millió Ft-ot. A bútorigari termékeket és fatömegcikket előállító üzemek száma 31-gyel, illetve 96-tal nőtt.

A nagymértékű változás első hallásra megdöböntő, de szakmai szempontból érthető, mert jól ismerték fel a tsz-ek a piachoz való gyors és rugalmas alkalmazkodás szükségességét és kihasználták lehetőségeiket. Az épületasztalos-ipari termékek gyártásának csökkenése, a bútorigari termékek és a fatömegcikkék termelésének növekedése egyúttal azt is jelenti, hogy csökken az ágazatban az importból származó fenyő alapanyag mennyisége és növekszik, illetve növekedhet a saját, illetve a hazai alapanyag részaránya. Ez azért emelendő ki, mert a népgazdaság minden területén, a termelőszövetkezeti szektorban is messzemenően fontos az import alapanyagokkal való takarékoság és azok hazaiával való helyettesítése.

A zöldség- és gyümölcsládák gyártásának növelését indokolt szorgalmazni, mert részben rendelkezésre áll hozzá a saját termelésű faalapanyag, zömmel pedig saját szükségleteket elégít ki. A ládaállításban évről évre jelentkező ellátási feszültségek is csökkenthetők. Pozitívan kell megítélni a bútorigari termékek termelésének növekedését is. A termelőszövetkezeti faipar jól ismer- te fel, hogy a tömegbútorok mellett a lakosság igényli a kisszériás, munka- igényes, speciális kerti és rusztikus, stb. — bútorokat is, és ezt az igényt az állami bútorigar nem, és az ipari szövetkezetek is csak részben tudják kielé- gíteni. Helyes kezdeményezésnek bizonyult az állami bútorigarral gyorsan szé- lesedő bútoralkatrész-gyártó kooperáció bővítése is. Mint már az előadás ele- jén említettem a tsz erdőkből kikerülő alapanyag átlagosan gyengébb minő- ségű, mérete és fafajösszetétele is kedvezőtlenebb az állami erdőgazdaságok- nál kitermelt faanyagénál. Jól hasznosíthatók viszont — háztartási, mezőgaz- dasági, textilipari, cipőipari stb. — fatömegcikkék és fakellékek előállítására. Olyen termékek ezek, amiket más szektorban alig gyártanak, de a belföldi igény irántuk jelentős. Ezeknek a termékeknek az exportálására is lehetőség kínálkozik.

Külön említést érdemel a több mint 200 millió Ft értékű bérmunka, amit a termelőszövetkezetek faipari üze- melei végeznek. A bérmunkavégzés két szem- pontból is jelentős. Egyrészt ezzel közvetlen lakossági igényeket elégítenek ki, másrészt a bérmunkában végzett csomagoló és szállítóeszközök, ládák, rako- dólapok stb. javításával nagy értéket képviselő, importból származó fenyő alapanyagot mentenek meg a megsemmisüléstől, elősegítve ezzel a fenyőtaka- rékossági program sikeres megvalósítását, ami országos jelentőséggel bír. Itt kell felhívnom a figyelmet arra, hogy a csomagolóeszközök javításánál első- sorban a keskeny, rövid, vékony fenyő fűrészáru és a hazai erdőkből kike- rülő fenyő hengeresfából termelt alapanyag felhasználását kell szorgalmazni. Ezekhez könnyebb hozzájutni, olcsóbbak és ezzel a fenyőellátási egyensúly is javítható.

*

A termelőszövetkezeti faipar kisebb kitérőkkel az útkeresésből adódó meg- torpanásokkal együtt, a kívánatos irányba fejlődik, a melléküzemági tevé- kenységek között fontos helyet foglal el és iparági szinten is nagy a jelentő- sége. Hogy rövid idő leforgása alatt ilyen elismerésre méltó eredményeket ért el, az sok egyéb tényező mellett annak köszönhető, hogy ezek az üzemek ru- galmasabban, gyorsabban tudnak igazodni a gyorsan változó igényekhez, a piaci kereslet alakulásához. Legtöbb esetben az üzem- és üzemágvezetők na- gyobb önállósággal rendelkeznek, mint a nagyvállalatok üzemvezetői. Az ese- tek többségében a vezető minimális adimisztrációs létszámmal egymaga tartja

kézben az anyagbeszerzést, a termelés irányítását, az értékesítést, végzi a piacutatói tevékenységet és irányítja a műszaki fejlesztést is. Ebből adódóan csak olyan termékek termelésére vállalkoznak, amikhez az alapanyagot biztosítani tudják, a termékeknek megvan a piaci elhelyezési lehetősége, a rendelkezésnek megfelelő minőségben és határidőre tudják legyártani és termelésük jövedelmező.

Általában ma sincsenek különösebb értékesítési gondjaik, egyre eredményesebben gazdálkodnak, sőt egyes termékekből az igényeket gyakran nem is tudják kielégíteni. Úgy érik el ezeket az eredményeket, hogy sokszor korszzerűtlen körülmények között, elavult gépeken, szakemberellátási gondokkal küszködve nagyobb alapanyag-felhasználással dolgoznak, mint az szakmailag indokolt lenne.

*

Létszámgondok a tsz faipari üzemekben nincsenek. Szakember-ellátottság tekintetében azonban elmaradnak a kívánatos szinttől. A fizikai létszámot elsősorban női munkaerővel tudják feltölteni. Olyan munkaerővel, amelyik semmiféle szakmai képzettséggel nem rendelkezik, de szívvvel csinálja, amit csinál. Betanításukról néhány asztalos szakmunkás, esetleg faipari technikus gondoskodik.

A tsz-erdőgazdálkodásnál is meglevő közép- és felsőfokú szakemberellátási gondok a faiparban is jelentkeznek. Néhány nagyobb üzem kivételével — mint a zirci, karancsi stb. — az átlagos üzem nagyságra 800 m^3 alapanyag-feldolgozó teljesítmény a jellemző. Az átlagos üzem nagyság és a rossz munkahelyi feltételek nem teszik lehetővé magasabban kvalifikált szakemberek alkalmazását, sem megfelelő alapgép beállítását. Pedig mind a műszaki színvonal emelése, mind a jobb szakember-ellátottság fontos lenne ahhoz, hogy a faipari üzemek a tiszteletreméltó erőfeszítések és az elért eredmények ellenére még továbbra legyenek képesek. Ma az üzemek többségében az elavult és pontatlan berendezéseken végzett munka, a szakemberhiány, az országos átlagnál nagyobb késztermékegységre jutó alapanyag-felhasználást von maga után. De megmutatkozik sok helyen a felső- és középfokú szakemberek hiánya a technológiai folyamatok kialakításában, a munkaszervezésben és a műszaki fejlesztések előkészítetlenségében is. Sopronban már folyik, Szegeden ez évtől kezdődően indul a fűrész-lemezipari középfokú végzettségű szakemberek képzése. Szegeden levelező tagozat indul, így lehetőség van arra, hogy jó szakmunkásaik beiskoláztatásával a középfokú szakemberek számát növeljék.

Az országban ma az összes erdőgazdasági feladathoz elegendő irányító szakembert képeznek, megfelelő szinteken és a képzett faipari szakemberek száma is évről évre növekszik. A magasabb szintű szakemberek kapacitásának kihasználásához azonban nagy termelési volumen kell.

A termelőszövetkezeti fagazdálkodás valamennyi szintjén, az erdőgazdálkodásban és a feldolgozásban is, szükség van az erők koncentrációjára. A jelenlegi gazdaságirányítási rendszerben ennek egyedüli módja a jól felfogott, közös érdekeltségen alapuló együttműködés, a tevékenységi társulás lehet.

*

Mindenhol, de különösen a gyenge termőhelyi adottságokkal rendelkező tsz-ekben szükség van a faipari tevékenység továbbfejlesztésére.

Alapelve, hogy a termelőszövetkezeti faipar műszakilag, gyártmánystruktúrájában, saját alapanyagbázisának a figyelembevételével, arra alapozva, az integráció szélesítésével fejlődjön. A saját alapanyagbázis a társulások számának növelésével bővíthető. Helyes, ha a társulásokban az adott körzetben le-

vő erdő- és fafeldolgozó gazdaságok, a továbbfeldolgozó ipar üzei és egyéb szervezetek is részt vesznek.

A további fejlődésnek akadálya az általában alacsony műszaki színvonal, az adott technológiának nem megfelelő gépek, üzemépületek és a kis üzemenagyság is. Sok helyen a további előrelépéshez hiányoznak a szárítók, gőzölők, karbantartó műhelyek. Nincs biztosítva sem az alapanyag, sem a késztermékek szakszerű tárolásának feltétele. Az üzemek döntő többségének nagysága és az alapanyag korlátozott volta nem teszi lehetővé, hogy a fejlesztésekhez szükséges pénzüsszegeket képesek legyenek önmaguk kigazdálkodni.

Sürgős feladat az alapanyaggal való jobb gazdálkodás érdekében a fűrészipari tevékenység korszerűsítése, mert jelenleg a legtöbb esetben korszerűtlen gépeken, korszerűtlen technológiával dolgozzák fel a rönköket. Ebből adódóan az értékes alapanyagból a hulladékképződés rendkívül nagy és így magasak az alapanyagköltségek. A korszerűsítésnek többféle módja van:

- termelési kooperáció, a már üzemelő korszerű fűrészüzemekkel társulási vagy szerződéses alapon,
- egy adott körzetben szó lehet egy-egy üzem korszerűsítéséről, ha az a saját vagy társult tsz-ek alapanyagbázisára épül és az elavult üzemek megszüntetését vagy más faipari tevékenységre való átállítását eredményezi,
- ismertek olyan célgépek, amik viszonylag olcsón beszerezhetők, nem igényelnek nagy beruházást, a rövid- és vékonyfa feldolgozására is alkalmasak, és teljesítményük nem több mint 2000—3000 m³/év.

Konkrét véleményt mondani és tanácsot adni csak akkor lehet, ha az elképzeléseket és az adott körülményeket ismerjük. Az indokolatlan és párhuzamos fejlesztések elkerülése végett helyes, ha a nagyobb beruházásba kezdeni szándékozik előbb kikéri az Erdészeti és Faipari Hivatal Faipari Főosztályának szakmai véleményét. Alapvetően nem támogatunk olyan fejlesztési elképzeléseket, ahol nem látjuk biztosítottak a szakember-ellátottságot, ahol a fejleszteni szándékozó üzem közelében korszerű, már működő olyan üzem van, aminek kapacitása nincs kitérve, ha az új, vagy rekonstruálandó üzem optimális kapacitásához az adott körzetből az alapanyag nem áll rendelkezésre, ha a fejlesztési elképzelésektől várható eredmény nem áll arányban a beruházási költségekkel, ha szakmailag kellően nem indokolt import berendezéseket szándékoznak beépíteni. Ahol nincsenek megfelelő végzettséggel, illetve gyakorlattal rendelkező szakmai vezetők, ott különösen fontos, hogy egy fejlesztési döntés meghozatala előtt tapasztalt társ gazdaságok, szervezőirodák, kutató intézetek és az irányító szervek tanácsait kikérjék. Az új társulások létrehozatalánál vagy a régiéi tevékenységének kibővítésénél törekedjenek komplex társulás létrehozatalára, melynek tevékenysége az alapvető erdőgazdasági tevékenységtől a legmagasabb faipari tevékenységig tart.

A gyümölcsös láda gyártási tevékenység fejlesztésénél feltétlenül indokolt az alapanyag-takarékos, termelékeny és viszonylag alacsony beruházásból megvalósítható ládaelem-szeletelő alapgépre alapuló technológiát figyelembe venni. Információink szerint a ládagyártás korszerűsítésének és kapacitásnövelésének a szándéka nagyobb, mint ezt a várható igény indokolná. Ezért nagyon fontos, hogy a fejleszteni kívánók a piaci igényeket alaposan tárják fel és csak tartós piac esetében valósítsák meg fejlesztési elképzeléseiket. Egyébként minden fejlesztés alapfeltétele az alapos piaci előkészítő munka, amiben a TSZKER is nagy segítséget nyújthat a szövetkezeteknek.

A termelőszövetkezeti faipar számára még további kiaknázatlan lehetőségek kínálkoznak a *fatömegcikk* és bútoralkatrészek termelésében. Ezeknek a

gyártása eredményesen történhet kisüzemekben is. Nagy beruházást nem igényelnek, a termeléshez szükséges gépek jelentős része hazai vagy szocialista relációból beszerezhető, a gépek kezelésére a dolgozók gyorsan betaníthatók.

Mindkét termékcsalád bővülésének egyik jövőbeni akadály a mesterséges szárítókapacitások hiánya. Itt is azt tudom mondani, hogy a szárítók építése az energiaigényesség és magas beruházási költségek miatt csak ott lehet indokolt, ahol a közelben nincs szabad kapacitással rendelkező közép- vagy nagyüzem, ahol bérszáritásban, vagy kölcsönös előnyökön alapuló termelési együttműködésben lehet a szárítást végezni és a gyártandó termék gazdaságossága lehetővé teszi a kiegészítő berendezések beruházását.

Egy kicsit bővebben szeretnék beszélni a *bútoralkatrész-gyártási kooperáció* szükségességéről és lehetőségéről. A bútoripar több más iparághoz hasonlóan létszámgondokkal küszködik. A legmunkaigényesebb tevékenység az alkatrészgyártás. Ha innen munkaerőt tud felszabadítani és a bútoralkatrészeket megfelelő minőségben, rövid idő alatt, határidőre az alapanyagtermelőtől be tudja szerezni, akkor a szerelésre koncentrálni erejét és jobban tud alkalmazkodni a piac gyorsan változó igényeihez, jobban, változatosabban tudja a belföldi igényeket kielégíteni és nagyobb lehetőség nyílik az export fokozására is.

Munkamegosztással lehetőség van arra, hogy a rendelkezésre álló alapanyaggal országos szinten jobban tudjunk gazdálkodni, a magas alapanyagköltségeket csökkenthessük. Ugyanis a továbbfeldolgozó ipar egy-két termékfeleség gyártására szakosodott és termelékenyen csak akkor tud dolgozni, ha jó minőségű, méretes alapanyagot vásárol. Nincs felkészülve arra, hogy az alapanyag szabásánál lekerülő, méreténél és minőségénél fogva általa fel nem használható, de egyéb, kevésbé igényes termékek gyártására alkalmas anyagot bedolgozza. Így az egyéb célra még alkalmas anyag hulladékká válik és többnyire mint tüzelési hulladék értékesül.

Ha az alapanyagtermelőknél, jelen esetben a termelőszövetkezeti faiparban a bútoralkatrész-gyártással párhuzamosan más termékek (fatömegcikk, parkettfríz stb.) termelése is folyik, akkor a termékek termelésének kombinálásával az alapanyagköltségek és az árak csökkenthetők, de az egységnyi alapanyagból előállított termékek mennyisége és összértéke, valamint a képződő eredmény növelhető. A rendelkezésre álló alapanyagból az igények minőségben is jobban kielégíthetők.

Fontos fejlesztési célkitűzés kell, hogy legyen a termelőgépek műszaki színvonalának megfelelő *karbantartó és élezőműhelyek* létesítése, a karbantartó személyzet biztosítása. Más szövetkezetekkel, vállalatokkal való együttműködéssel ez a kérdés is gyorsabban és olcsóbban megoldható, mintha mindenki a maga útját járja.

A termelőszövetkezetekre jellemző a rendelkezésre álló faanyag direkt feldolgozása a saját faipari termelési profilnak megfelelően. Így sokszor állítanak elő gyenge minőségű terméket magas értékű alapanyagból. Gyakori jelenség, hogy az alapanyag méreténél és minőségénél fogva magasabb értékű termék előállítására is alkalmas lenne, és közvetlen értékesítése (pl. késelésre alkalmas rönk) nagyobb jövedelmezőséget biztosíthatna. Takarékosabb alapanyag-felhasználást lehetne a feldolgozás során elérni, ha az erdei választékolást jobban igazítanák a feldolgozó üzemek méreti és minőségi igényéhez. Több üzemben lehetne az import csökkentése érdekében vasúti talpfát termelni vagy a termelést fokozni. Az ilyen és ezekhez hasonló tartalékok feltárása csak a szakember-ellátottság javításával érhető el. Megfelelő szintű

szakember a sok kisüzembe a közeljövőben nem biztosítható. Azért is fontos a tsz-ek társulásának a szorgalmazása.

A társulásokba mind nagyobb számban vonják be az erdő- és fafeldolgozó gazdaságokat, az állami gazdaságokat, a TSZKER-t és a továbbfeldolgozó ipart.

A tsz-faipar jó úton halad, további fejlesztése ökonómiai, de szakmai szempontból is szükséges és indokolt a jelzett irányokba. Hangsúlyozom azonban, hogy az erdőgazdálkodás és a faipar arányos fejlesztése alapkövetelmény. Az erdőnek folytonosan bővített fahozamot kell biztosítania ahhoz, hogy az hosszú távon, növekvő mennyiségben álljon rendelkezésre, az erdő fájára épülő és fejlődni akaró ipar számára. Ezért akkor sem feledkezhetünk meg az erdőgazdasági alaptevékenységek fejlesztéséről, ha a faipari tevékenység ma jövedelmezőbb, egyes területek fejlesztésével pedig még jövedelmezőbbé tehető.

GERGELY SÁNDOR:

A TERMELŐSZÖVETKEZETI ERDŐGAZDÁLKODÁS ÉS FAFELDOLGOZÁS INTEGRÁCIÓJA

Erdész körökben közismert, hogy a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás és fafeldolgozás számos körülmény folytán erősen hátrányos helyzetben van. A hátrányok és kedvezőtlen következményeik felsorakoztatása nélkül is joggal merül fel a kérdés: egyáltalán lehet- és érdemes-e itt valamit is tenni? — Van-e olyan medicina, amely gyógymódot kínálhatna ennyi feszültség feloldására?

Mi a gyakorlat példáin okulva azt mondjuk: *parancsoló szükség tenni — és az egyetlen megoldás az integráció, a társulás!* Éppen a szövetkezeti mozgalom adta eddig a legtöbb és legszebb példát arra, hogy miként lehetséges megszokszorozni az erőket az összefogás által. Természetesen olyan társulásra van szükség, amely messzemenően orientálja és kiszolgálja a társulók igényeit, amely akarja és meg is valósítja minden lépésben a közös érdekeket.

Mi legyen a társulás célja?

Célja egyetlen lehet: a fagazdaság üzemi nyereségének növelése, ami teljes szinkronban van az erdei biomassa mind hatékonyabb hasznosításával.

Mi legyen a társulás tevékenységi köre?

Ebben a tekintetben csupán a kívánatos végcélt lehet és kell megfogalmazni. A megvalósítás sorrendje és üteme függ a társult termelőszövetkezetek helyzetétől, a társulás személyi és anyagi feltételeitől.